

1930

თქოთო ბრევი

საქართველოს
ბავშვთა ჟურნალი

№ 3

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

1930

მ ა რ ტ ი

საქართველოს შ. შ. ტ. ცენტრალური და ცდვილ. შიშ-
ტოქმის და გან. სას. კომისიარ. სთფ. აღმ. შთაჯარმარ-
თელთმის ქერნალი შვიტრულთჯან შაჯმთათის

წლიწალი III
№ 3

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. გაჯაფხული მოვიდა, — ლექსი შ — სი	1
2. ბეჟიკოს ბანცხადება, — პანტ. ჩხიკვაძის	3
3. მოჯაფთა ბრიბადა სოფლად, — დ. ალექსიძის	11
4. თასვის სიგლბა, — ლექსი მაროჯანის	13
5. უწინ და ახლა	14
6. დედაჩემი მამანქანა, — ს. გაჩეჩილაძის	16
7. 8 მარტი, — ლექსი შ. მგელაძის	19
8. კომუნისმისათვის მობრკოლი ქალბი	20
9. პატარა ბრიბუნი, — სეზმანის	20
10. ბიორბი წაკითელი	22
11. მიმავალ ჯამთარს, — ლექსი შ. მღვიმელის	23
12. დიდი მნიშველორბის რრი თარიღი, — პ. ჩხ — ძის	24
13. პატარა კომუნარი, — ლალო გეგექკორის	25
14. ჩვენს კიონერბს, — ლექსი ა. ქერეკაშვილის	28
15. ცხოველბისა და ადამიანის შვიარაღება	29
16. მწვანე მქრო, — პიონერის	31
17. ჩვენი ფრიწველბის მწო, — გარეკანის მესამე გვერდზე.	

გ ა მ ო ი წ ე რ ე თ

უარს. „**მქტომბრელი**“

ფასი: წლით 3 მ. 50 კ. ნახვარაი წლით 2 მ, სამი თვით 1 მ.
ცალკე ნომარი 35 კ.

წლიურ ხელმომწარლბს მქლბავთ პრემია

განათლებელი მოქმედი

ბაღასს თავი
 გამოუჩნდა,
 აუძვეანდა ღერი,
 წვაროები
წვირდებენ,
 ჩიტუნები ძღვრიან.

ტრაქტორები
 დარაშმულან,
 კვანან რკინის ჯარებს,
 კოლექტივის
 გოგო-ბიჭი
 მოეფინა არეს.

გამოცოცდა
 ბუსანკადა,
 ბაუეი და ჭია,
 გაზაფხულმა
 ვაღვიძა
 თვალეუქუნა იაც.

295

სეს კოდალა
უბაკუნებს:
— კაკ-კუკ-კაკი!
და გუგულოც:
— თესე-კაფე! —
ვაიძახის ავი.

ს. მ. მ. მ.

ტორლოვამ ჭკორა
კამბრა
და წკრიდლებს ცაძია;
ნაკადული
ციალეს,
ჟელს ევლება არძიად.

მსიარული
სძები
ეფინება არეს.
შე უცინის
ხაღისით
ტრაქტორების
ჯარებს!

3.

ბეჟიკო თავის ტოლ-ამხანაგებში უსასღერო სიცვლქით განი-
რჩეოდა.

მომრავი იყო ის, დაუდგებარი, ანცი და ზოჯჯერ მოჩხუბარიც.
ცვლქობა უუვარდა ბეჟიკოს, მაგრამ სწავლაშიაც ბეჯითობდა.

ორი წელიწადია, რაც სკოლაში დადის ის და უკვე მესამე
ჯგუჯის მოწაფეებს ეჯიბრება ლექსების წაკითხვაში, ამოცანების
კადაჭრამში.

ბეჟიკო ანცობს სწავლის დროსაც; ვის უჩქეტს, ვის მუჯალუ-
გუნს წაჭკრავს ჩუმად და მუემჩხეჯლად, ევვლას აწვალებს და აბრა-
სებს, მაგრამ გაკუთილები მუდამ კარკად იცის, ამიტომ მასწა-
ვლებელსაც უუვარს და სშირად ანატეებს სოლმე დანამჯულს.

ბეჟიკო საუკეთესო მოწაფეა.

ევვლას ეჯიბრება ის ლექსის გასეპირებაში, წერაში, ეჯიბ-
რება განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც მან „სოციალისტური მე-
ჯიბრება“ კავიონა სკოლაში გასეთის სმამაღლა კითხვის დროს...

სწავლებელი, სოციალისტური შეჯიბრება? ცნობის მოუვა რეობით იკითხა ბეკიკომ და სიტყვა „სოციალისტური“ ძლიერ-ძლიერობით გამოთქვა. მასწავლებელმა ახსნა „სოცია-

ლისტური შეჯიბრების“ მნიშვნელობა, და ამიერიდან ბეკიკომ შეჯიბრებაში გამოიწვია ვეელა თაუისი ტოლ-ამხანაგი.

ბეკიკო თამაშობაშიც ეჯიბრება ამხანაგებს.

„ცხენის“ ჭენებაში მას ვერავენ სჯობნის, ცეკვაც კარგი იცის, „წისქვილობისაც“ თამაშობს აუდრიან დღეებში და უოკულოვის გამბარჯვებულა.

ვეელაფერს ბამკს და ითვისებს ბეკიკო, რაც თვალთ უნახავს. ერთ დღეს მან მოინდომა ნავის გაკეთება... ნავი კი არ ენახა, მაგრამ მოაგონდა, რომ წივნი იყო დახატული ნამდვილი ნავი.

ბეკიკომ მონახა წივნი ნავის ნახტი და გააკეთა ნავის ჰატარა მოდელი. მის სისარულს სასდვარი არ ჰქონდა, როცა გაკეთებული ნავი ნაწყიშარ გუბეში შეაცურა და ჰაწია ნავმა აქეთ-იქით დაიწყო რწევა.

— ოფელია, ოფელია! — მიამხა მან სკოლის ამხანაგს, — შესედე, ჩემი ნავი როგორ მოცურავს.

— როგორ გააკეთე?

— როგორ და შე ვინც ნავის გაკეთება...

— მოდი, უფრო დიდი ნავი გააკეთოთ!

— დიდი?

— ჰო, დიდი ნავი, წისქვილის სათავანში შევაცუროთ.

— კარგია! მოდი, გააკეთოთ.

ბეჟიკომ შინ მიძავალ ბონდოს მოჭერა თვალი თემძანსა
 ცქვიტად მიამხსა:

— ბონდო! ბონდო! მოდი, ნავი გავაკეთოთ. აღიომხსაც და-
 უძახე.

ჩქარა მოგროვდენ ბავშვები შესობელი ესოებიდან.

ბეჟიკოს მეთაურობით გადაკოტეს ნავიც და კივილ-სივილით გა-
 სწიეს წისქვილის სათავანისაკენ.

ბეჟიკომ შეაცურა ნავი სათავანში...

ეველებს თვალეები გაუფართოვდა იშვიათ სანსაობასე.

ნავი ავირავდა, აქეთ-აქით გადაიხანა, მაგრამ მძინე გაჭევა
 წულის მოძრაობას... წვალი მღორე იყო სათავანში, და ნავიც
 სანტად მოძრაობდა...

— ბიჭებო! ხედავთ, რა კარგი გამოდგა ჩემი ნავი?

— შენი!...

— განა ჩვენი კი არ არის?

— ჩვენც სომ ვიმუძავთ.

აუჯანუდენ ბეჟიკოს ამხანაგები.

— ნავი ჩემი გამოგონილია... თქვენ რომ იმუშავებთ, მუშაობა არ კმარა...

— შენ გამოიგონე? — აუტუდა სიცილი კოტეს — ნავი რამდენი ხანია გამოიგონეს.

ბეკიკო გაწითლდა, ბრალი მოერიო. სირცხვილიც იგრძნო.

— კი გამოიგონეს, მაგრამ ჩვენ რომ არ გვინახავს?

— რა არ გვინახავს, წიგნში არ არის დასატული? რა ნახვა გინდა?

დაიჩემა ისევ კოტემ და ბეკიკოსკენ გაიწია — ნავი ჩვენია უველასი, შენ რა კერძო შესაკუთრობას იჩემა, თუ იცო!

ბეკიკოს კიდევ უფრო შერცხვა. მას

მოაგონდა მასწავლებლის დარიგება და საუბრები კოლექტივების და კომუნების დარსების შესახებ.

მოაგონდა, თუ როგორ უნდა მოისპოს კერძო საკუთრობა, განცალკევებულად ცხოვრება, ხელმართ შრომა და სხვა...

ამსობაში ნავი ღარისთვალს მიუახლოვდა...

— არიქა, ნავი წაიღო...

— არიქა! ბეკიკო!

ბეკიკო გამოერკვა, მაგრამ გვიანდა იყო. ნავი წისქვილის ბორბლებს შეხარცხა ღარისთვალში ტუვიასავით გაქანებულმა წყალმა და ნამტვრევებად აქცია ბავშების სათამაშო.

— შენი ბრალია მავის დამტვრევა!

— შენი ბრალია!

— ჩემი კი არა, ბეკიკოს ბრალია! — ცხარობდა კოტე.

— ჩემი კი არა, კოტეს ბრალია!

ხმაურობაზე შეწისქვილე აღმასხანიც გამოვიდა გარეთ.

ბავშებს შორის ბეკიკოც შენიშნა და მას მიუბრუნდა:

— რა გინდა, ბიჭო, ამ სათავანში?

საქართველო
ბეიკოს განცხადება

— ნავი გავაკეთე და წვალმა წამართვა, — წყენით წაბლანდნარეკს
თავისთვის ბეიკომ, ისე რომ მამისათვის თვალში არ შეუსვდავს.

— რა ნავი, ბიჭო? ნავს აქ რა უნდა?

— ჩემი... ჩემი გაკეთებული ნავი...

— შენი კი არა, ჩვენი გაკეთებულიც კი იყო...

— უჰ, თქვე ცელქებო! ამ სიცოცხლეში წვალში ჭკუმაღლობა გა-
გიკონია? შემოდით აგერ ცეცხლზე გათბით და განსწით შინისაკენ.
შენ დედაშენს მიეხმარე, ბეიკო... სომ გეუბრება?

— რაზე უნდა მიეხმარო?

— დავასაქმებს
რამეს ოჯახში... ისე
კი დარბიხარ ძალიან
დაუხარებლად და შინ
მუშაობა კი გეხარე-
ბა. გათბით ცეცხლ-
ზე კარგად.

სიცოცხისაგან და-
ღურჯებული ბავშუ-
ბი ცეცხლს შემო-
უსვდენ.

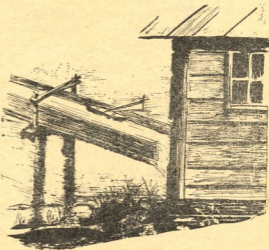
მარტის სუსხია-
ნი დღეები იდგა, ცი-
ვი, ღრუბლიანი...

წისქვილმა უჩქარა სმაურობასა და ღრიალს... საფეკვაი ჩამო-
ილია.

აღმასხანმა ასევე ტომარაში დაფეკვილი და ჩიბოში სიმინდი
ჩაუარა, ერთი ჯამი მინდი აიღო კოლექტივის მიერ განსწავლურული
სასომით, და წისქვილის სიმინდი ჭურჭელში გადაუარა...

ბეიკო დააკვირდა მამის საქციელს, მაგრამ არაფერი არ იკითხა.

— რატომ გადამაღა სიმინდი მამამ? — გაიფიქრა ბეიკომ და
ამხანაგებს გადასედა, თითქო ზასუსს ამათვან ელისო.

— ნამდვილად ეს არის, რობდა ისევე ბეჯიკო, — დღეს რომ მასწავლებელი გვესაუბრობდა, კულაკები შეუცდებიან თესლისა და მუშა საქონლის თუ ინვესტიციის გადაძალვასო, მაგრამ მამახუმი კულაკი რომ არ არის? ის ხომ კოლექტივის წევრია? არა, შეიძლება კოლექტივის წევრებმაც გადაძალონ სათესლე და იქნება მამაც ასე მოიქცა? მასწავლებელმა ხომ სთქვა, რომ უველა ოქტომბრული ვალდებულება თვალ-

კური ადევნოს მშობლებს კოლექტივის საქმიანობის განსამტკიცებლადო; მამახუმი რატომ გადაძალა ის სიმინდი?

არა, უნდა განვაცხადო, სადაც ვერ არს... ჩვენ ხომ გვითხრეს, თუ სად უნდა მივმართოთ ასეთი შემთხვევის დროს...

ბეჯიკო წამოვარდა და მურღულივით გავარდა გარეთ.

ის გაიქცა აღმასკომში.

უველა სასტად დარჩა ბეჯიკოს მოქმედებით.

ვერავინ ვერაფერი მოისახრა.

ბეჯიკო კი მირბოდა სოფლის თემძარახე და გულში სულიძაზე ფიქრობდა, თუ როგორ აღმოაჩინა მან გადაძალული სათესლე წისქვილში.

ბეჯიკო მივიდა აღმასკომში.

აღმასკომში შეკრებილი კლესები ხმამაღლა საუბრობდნ.

ბეჯიკო მივარდა აღმასკომის თავმჯდომარესთან და სერიოზულად განაცხადა:

— მამამ სათესლე გადაძალა! არიქა, წავიდეთ, აღმოვაჩინოთ.

უველას გაეცინა, მაგრამ როცა ბეჯიკომ დაიქნებით მოითხოვა გავეყოლებით მისთვის კაცი გადაძალული სიმინდის აღმოსაჩენად, აღმასკომის თავმჯდომარე დაეჭვდა და გასცა განკარგულება გაუ-

უოღებიათ ბეჟიკოსათვის ორი მსუბუქი კავალერისტი საქმის შინაარსის გამოსარკვევად.

— აბა რისთვის გადაძალა? — ესაუბრებოდა თავის თავს უკან დაბრუნებული ბეჟიკო და კომკავშირულ მსუბუქ კავალერისტებს უუუ-რებდა: რად იკვირებენო.

გაჩხრიკეს წისქვილი.

გამოიკითხეს სამინდუ ჭურჭელში მოკროვილი სიმიინდის შესახებ და კომკავშირელებმა ერთხმად გადაიხარხარეს.

— რა მოხდა? — იკითხა აღმასსანმა.

— არაფერი... — გელუნა სიტყვა კომკავშირელებს.

— ის, რომ შენ სათვისლე სიმიინდი გადაძალე... — თავის ქნუ-ვით განაცხადა ბეჟიკომ და მამას აღმაცერად გადასედა...

— რა გადაძალე, ბიჭო?! ვინ განსწავლა მაგი? — გაეცინა აღმასსანს.

— აბა, რასე გადაუარე ჩიბიდან სიმიინდი?.. იქ რატომ შეინახე ჩუმად? — აენთო ბეჟიკო და ხელი სამინდუ ჭურჭლისაკენ გაიშვირა.

— არა, ბეჟიკო! აღმასსანს მინდი აუღია, შენ ვერ მიმხვდარხარ მის საქციელს, — განმარტა კომკავშირელებმა.

— რა არის მინდი?
 — მინდი ქირა არის, დასაფუკავი სიმინდის საფასოდ აღებული.
 — შერე, რატომ ვა-
 დამალა ცალკე ტურბკლ-
 ში?

ბეკიკო ატირდა.

ტირილი შეცდომის

გამოსასწორებლად მოიგონა მან, მაგრამ მისი დამტუქსავი რომ ვერაზინ შენიძნა იქ შეოფთ შორის, ჩქარა გული მოიბრუნა და ისევ ცელქობა დაიწყო.

აღმასხანს უკვირდა ბეკიკოს საქციელი...

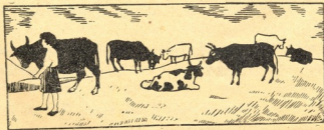
— გადაგვიბირეს ჩვენი გაზრდილი ბაღნები და ეს არის. ვინ დაგანებებს აწი შენ ქვეუნი სწინააღმდეგოდ ხმის ამოღებას?

აღმასხანი და კომკავშირელები შეჭევეს საუბარს. ოდნავ და-
 რცხვენილი ბეკიკო იჯდა წისქვილში ცეცხლის ზირად და კო-
 ლექტივის ამბებს უკვებდა უურს. გულში კი სულ იმაზე ფიქ-
 რობდა:

— აბა ვაბედოს ვინმემ რამეს ვადამალვა, აბა ვაბედოს!!

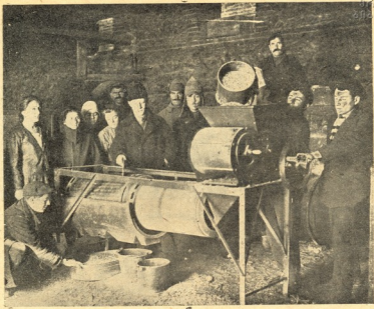
ხმელ მუხის შემას ცვივოდა ნაკვერჩხლები და მუგუზლების ეო-
 კველ შეჩუჩხურებაზე გასროლილ ნაწერწყლებს გაჭქონდა წკრიალი...

პანტ. ჩხიკვაძე

საქართველოს
კომუნისტური
პარტია

პირველი საცდელ-საჩვენებელი სკოლის ბრიგადა ტრიფით არკვევს თესვს.

მოყავითა ბრიგადა სოფლად.

პირველი შრომის სკოლის ბრიგადა.

ჩვენი ბრიგადა თორმეტი კაცი-საგან შედგებოდა. დილის 7 საათისათვის უკვე ყველანი სადგურზე ვიყავით. ყველას სახეზე სიხარული აღბეჭდილიყო. ხელის ბარგით ერთ ადგილას მოვიყარეთ თავი მატარებლის მოლოდინში. ვმუსაიფობდით ჩვენს მუშაობაზე. სოფლებელისათვის საჩუქრად მიგვქონდა ხილის სახმობი მანქანა, სკოლისათვის წიგნები და რვეულები, პლაკატები და სხვა ხელსაწყო.

მატარებელი ხროტინით ჩამოვდგა ბაქანზე. ბაქოდან ჩამოვიდა და ბათომის გზით მივდივართ.

კასპში ჩამოვხტით. აქედან ურმის გზა მიდის ქვემო-ქალისაკენ. იქ არის ჩვენი საშეფო სკოლა.

ცეცხვის ძარხანა. კასპში დიდი, უზარმაზარი ცეცხტის ქარხანა შენდება. გარშემო სულ ელექტროს ქსელია გაბმული. დიდი მუშაობა წარმოებს. გზადაგზა სააღმშენებლო მასალებით დატვირთული ურმები მიჰრიალებს.

რამდენი მუშახელი, რამდენი მანქანა მოთავსდება ამ უზარმაზარ შენობაში! ეს ქარხანა დიდ საარგებლობას მოუტანს არამცთუ ამ კუთხეს, მთელ საქართველოს.

სამთავისის კომუნა.

ჩვენი ბარგით დატვირთული ურემი სამთავისის დიდ შენობასთან შეჩერდა. ეს პირველი კომუნა საქართველოში. უზარმაზარი სახლი, ლამაზი პატარა აივნებით და დიდრონი ფანჯრებით. არსად ჩანს პატარა მიწური ქოხმახები, სადაც არამც თუ მზის სხივი, სინათლეც ძლივს შედიოდა.

ყოველ ოჯახს საკუთარი ოთახი აქვს, დიდი და სუფთა. აქვეა საბავშვო ბაღი, კლუბი. კომუნა პატარა ქალაქს მოგაგონებსთ. აქ ყველანი ერთად მუშაობენ. ყველა მუშაობით არის გართული. ახლა თესვის დრო ახლოვდება და მანქანებზე სათესლე ხორბალს არჩევდენ.

ძვემო-ჭალის სკოლა. როგორც კი დაგვინახეს ბავშვებმა, შორიდან გამოიქცნენ ჩვენს შესაგებებლად. ჩვენ რამდენჯერმე უყოფილვართ ამ საშეფო სკოლაში, და უკვე კარგად გვიცნობენ. ძალიან გაუხარდათ ჩვენი მისვლა. მაშინვე საუკეთესო ოთახი დაგვითმეს. ბუხარში ცეცხლი გუზგუზებდა. გაყინული ხელ-ფეხი მოვითბეთ. გარეთ

ბრიგადა გლეხებთან ერთად არღვევს ლობებს სათეს მიწებს შორის.

საშინლად ჰყინავდა და ცივი ქარი ქროდა. როცა დავისვენეთ, გაიმართა საერთო კრება. გადავეცით საჩუქრები, პლაკატები. ოთახებმა სადღესასწაულო იერი მიიღო. ბავშვების აღტაცებას საზღვარი არა ჰქონდა.

ჩვენი დავალიანებანი. ჩვენ დავალებული გვქონდა რვა სოფელში ამოგვეყარა მიჯნები. მოგვეხსნა ლობეები, გავვეტანა პატივი ყანაში, შეგვეგროვებინა თესლეულობა და გადაგვეცა არტელებისათვის, გავვეწვია პროპაგანდა და მოგვეწყო საღამოები, საუბრები და მოხსენება თესვის შესახებ.

ხუთი დღე გლეხებთან. ჩვენი ბრიგადა დილიდანვე გადიოდა სა-მუშაოდ და მხოლოდ საღამოს ცხენადვდით ერთმანეთს, რომ გავგეზიარებინა, ვინ რა გააკეთა. მუშაობა გაიჩარხა. ამუშავდა შეკეთებული ტრიერები, ქრიალებდა

პირველი საცდელ-საჩვენებელი შრ. სკ. ბრიგადის ყანებში გააქვს პატივი.

პატივით დატვირთული ურმები, მოჰქონდათ სათესლე ხორბალი, არღვედნენ ღობეებს. ვუკითხავდით გლეხებს წიგნაკებს. ათას შეკითხვას იძლეოდნენ გლეხები, და ჩვენი ხელმძღვანელი ყელას გარკვეულ პასუხს აძლევდა. ჩვენი დავალება კარგად შევასრულეთ.

სალამო-წარმოდგენა. 19 თებერვალს გაიმართა კლუბში სალამო-წარმოდგენა. დიდი აფიშები გამოვაკართ. ხელად ხმა გავრცელდა ამის შესახებ, და კლუბის დარბაზი ისე გაიჭვდა ხალხით, რომ ნემსის კურწი არსად ჩაიგდე-

ბოდა დიდი სიხარულით ისმენდნენ გლეხები და ისე ცოცხლად განიცდიდნენ ყოველივეს, რომ ხმა-მალლა გამოსთქვამდნენ აღტაცებას.

— ეგრე უნდა!

— აი. თქვენი ჭირიმე!— გაისმოდა დარბაზში ხან ერთის, ხან მეორის ამოძახილი. უკანასკნელ დღეს ჩვენ დავათვალიერეთ ადგილობრივი ნანგრევები, სიძველენი, ნაშთები, გამოვემშვიდობეთ ჩვენს სოფლელ ამხანაგებს და გავუღდექით გზას ტფილისისაკენ.

დ. ალექსიძე.

თქვის სიმღერა

უკვლავ ერთად გამოვიდეთ,
ერთად დაუხნათ დედამიწა!
ზისდი იმას, ვინც კვლავატობს,
ვინაც შრომას გაეფიცა!
ეს, რა ვუყოთ! თუნდაც შტრუბმა
დაგვანთხიონ ბოდმის კესლი,

დედამიწას ნუ გავაცდენთ,
მოვუშვადოთ მარდად თქსლი!
აბა, ჩქარა, საბუძაოდ!
დიდ-ნატანავ, ბიჭო, გოგო!
უკვლავ სული გავანძრით,
ჩვენი ღონე რა დავსოვოთ!

მარიჯან.

საქართველოს
ქრონიკა

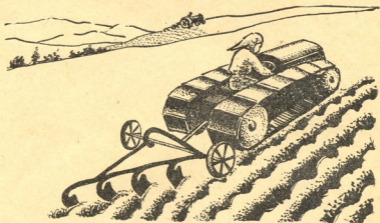
უცონ ღვ

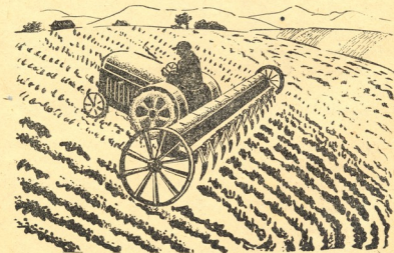
ასე უნავედენ უწონ.

ასე სთესვენ უწონ.

საქ მანქანა ახლა.

საქ თესვენი ახლა.

დედაჩემი მემანქანა

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

— დედაშენი ვინ არის? — ეკითხება ზატარა ალიკო მაროს.

— ჩემი დედა? როგორ? — გაუკვირდება მაროს. — იგი მინ არის, მე მასეირნებს, მამაშემს, მე და ჩემს დაიკოს გვიღებს, სადილებს გვიმზადებს და მეტი არაფერი.

— ჩემი დედა კი მემანქანა, ორთქლმავალი დაჭეპს.

— სტუეი! მიძამა სთქვა; დედები მემანქანედ? არანდროს. მემანქანედ მხოლოდ მამები არიან.

ალიკოს შერცხვა, ლოყები გაუწითლდა და წვენი ცრემლებიც მოერია თვალებში.

— მართლს გეუბნები, არა ვტუეი.

— სტუეი. მემანქანე მეც მინახავს, მას მარკალი აცვია, — ზეტომაც მიახალა.

მარომაც უნდობლობის თვალებით გადახედა ალიკოს.

— რათა სტუეი, არა გრცხვინია, ალიკო, ხომ იცი, სიცრუე კარგი არ არის.

* * *

ალიკო ცუდ გუნებზე დადგა. დედის მოლოდინში იყო. დედა კი სშირად იგვიანებდა. როგორც იქნა, დედაც მოვიდა. სასვეკაშურული, გამაჯებული, სელეგბასურილი, სამაგიეროდ მსიარული და მომცინარი.

— როგორა ხარ, ჩემო ზატარა? მოიწუენე? — მოეფერა ალიკოს.

— ჩემი არ სჯერათ, დედიკო, — ტირილით მიუკო ალიკომ.

— ვის არა სჯერა? რა არ სჯერა?

— მაროს, მიძას და ზეტოკოს. მემანქანეს მარკალი აცვიაო, დედები მემანქანედ არანდროს არ იქნებიანო. მე ხომ არა ვტუეი, დედა, შენ ხომ მემანქანე ხარ?

დედამ ალიკო დაამშვიდა და კიდევაც დაჭმირდა დეზომი წავეს ა ალიკო, მარო, მიძა და ზეტოკო და ეჩვენებინა, თუ როგორ მუშაობს ორთქლმავალზე მემანქანედ.

ალიკოს დედამ, მართლაც, თავის დასასვენებელ დღეს ბავშვები დეპოსტკე წაიყვანა. მიძამ როცა დაინახა ალიკოს დედის ქუდზე რკინისგზელის ნიშანი და ტანზე ფორმიანი ლურჯნისიანი სპეცტანსაცმელი, ზეტეკოს გადახედა.

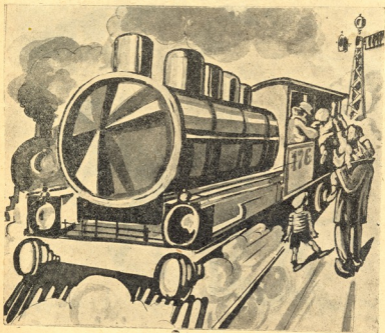
— მართლა შემხანხანესა ჭკავს, სედავ, ნიშნებსაც ატარებს!

მოუხლოვდენ დეპოს, შიგაც შევიდენ. ირგვლივ ოთქლმავლები, რონოდები. მიძრაობაა, სმაურობაა. გზებზე ნიშნებს იძლევიან. უს-

ტვენენ, ბუკს უკრავენ, მოისმის ორთქლმავლების სმაც, მათი რევი-
რილი, გუგუნი. ბავშვებმა ლანარაკი შეწუვიტეს, იქით-იქით იცქირებიან.

— ამდენი ოქტომბრული საიდან მოიუვანე? — შევეითსა მას
კისის ოსტატი, დიდი, გრძელუღვაძა მია.

— ორთქლმავლების სახვეწებლად მოვიუვანე. ჩემ ბავშს აბრა-
შებენ, ანა სჯერათ, თუ მე მემანქანე ვარ.

მია იცინის, თანაც ბავშვებს უნახუსებს:

— მემანქანეა და იცით როგორი? ეოჩალი!

ბავშვებმა დეზო დაიარეს, მიხედ-მოიხედეს, ეოველივე დათვალ-
ერეს, ეოველივე მათ იზიდავს, აინტერესებს, შეკითხვებსაც იძლევიან:

— აბა, ეს რაა? რისთვის? რა მოსულაა?

აღიკოს დედაც ეოველივეს უსნის, ზასუსს აძლევს. შემდეგ
ვეელანი ორთქლმავალზე დასვა. ორთქლმავალი ქმინავს, ორთქლს

უშვებს, სმაურობს, კიდევაც ამომრავდა. შივ კი — საწვავებს ნახშირი ღვივის, წითლად გავანჯარებული. სიცხეა.

— აი, ბავშვებო, დედამა სთქვა, ეს რომ გადმოვწიოთ, სწრაფათ წავაღოთ, ამას რომ სელი ვასლოთ, სელას შევანელებოთ, აქ-კი შეჩერებაა. ამ თოკს რომ ჩამოვწიოთ, ორთქლმავალი დაიუვირებს.

ბავშვები თვალებს აქეთ-იქით აცეცებენ, მათ წინ უოველივე ბრჭყვიალებს, ბრწეინავს რეინის ჭახნაკები, სვეულები, ბრინჯაოს ონკანები, იქვე მათ ასლას დგას ნახშირში გამურული ორთქლმავლის ტუბა, მის გვერდზე — შემანქანეს თანამემწე და თვით შემანქანეც — ეველა ალიკოს დედის ამხანაგები არიან.

— არა გვეროდათ? აბა ასლა რას იტყვი? — უსაუვედურებს ალიკო, — მე ტუილი გითხარით?

ორთქლმავალი კი დეპოდან გამოვიდა, მას რონოდები მოუბეს. კარგა ხანს შესავრობდენ ორთქლმავალით ჰატარა მოვსაურები, შემდეგ დედამ შინისაკენ წამოიუვანა.

— აი, დედაც ასეთი უნდა, — ამბობდენ შინ ბავშვები.

სალომე გაჩეჩილაძე

8 მ ა რ ტ ი.

დღეს მშრომელი ქალი
შონა აღარ არი.
წითელ დროშას არსევს
კრილი ნიაჭხარი.
დღეს მოისმის ეველგან
ბრძოლის სიმღერები,
იკა სმება მწვანედ
მინდვრები და მთები.
აიძართა რკალად
ჭრელი ცისარტყელა,
მოდის ტუშაქალი,
გზა მიეცით ეველამ.

სინარულით დაშრა
ტუშაქალის ცრემლი,
გაიჭება ეველგან
ჩაქუჩი და გრდემლი.
სინარული ფარავს
ნაოჭიან სასეს,
ბრძოლის სიმღერაში
მტერს დაუკებთ მასეს.
საღსის ტალღა დეღავს,
ვით სღვა ბობოქარი,
წითელ დროშას არსევს
კრილი ნიაჭხარი.

ზუზანა მგელაძე.

კლარა კუტინი

როზა ლუქსემბურგი

პატარა ტრიბუნი

— დიად, დღესაა რვა მარტი. — დაიწყო მაყვალამ გაკვეთილის შემდეგ, შესვენების დროს ოქტომბრელებმა კრება რომ მოაწყვეს, — ეს დღეა საერთაშორისო მშრომელ ქალთა დღე, რომელიც დაწესდა ამ ოცი წლის წინად, დანიის ქალაქ კოპენჰაგენში რომ შეიკრიბენ ყველა ქვეყნიდან მშრომელ ქალთა დელეგატები...

— ვაშა ჩვენს პატარა ტრიბუნს! — შესძახა ლეომ.

— კარგი, რა, ლეო, ნუ მიშლი! — მორცხვად გადმოსძახა სკამზე შემდგარმა მაყვალამ.

— რათა ხარ, ლეო, მოუსვენარი? ნუ ერევი, აცალე!.. — შენიშნა თინამ.

— ჰო, კარგი... აი, გავჩუმდი...

— ჰო და... მშრომელი ქალები ყოველ წელს იხდიან ამ დღეობას... და ჩვენ, როგორც მშრომელთა შეილები, მომავალი მშრომელი ქალები, აქედანვე უნდა ვიყოთ გარკვეულნი...

— მართალია, ოცი წელია ეს ამბავი, მაგრამ ქალი სრულიად განათავისუფლებულია მონობიდან და მამაკაცთან უფლებით გათანასწორებულია მხოლოდ საბჭოთა კავშირში, ეს უფლება კი ნათმოპოვებს ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ. კომუნისტური პარტიის შემწეობით ბურჟუაზიულ ქვეყნებში დადაპრობილ კოლონიებში კი ახლაც მონურ პირობებში არიან ქალები და იბრძვიან...

— ვინ გასწავლა, მაყვალა, ეგვრე

ნ. კრუპსკაია

მარიამ ორახელაშვილი

ლაპარაკი? — შეეკითხა მასწავლებელი, რომელიც ამ დროს შემოვიდა და ყურადღება მიაქცია.

— დედამ... — მიუგო მორცხვად.

— სადაა ახლა? ამაღამ მშობელთა კრება რომაა აქ, უთხარი?..

— ახლა ქარხანაშია... ვუთხარი... ამაღამ კლუბში უნდა ვიყოთო, ქალთა დღეა და...

— კარგი... განაგრძე... — თავზე ხელი გადაუსვა ალერსით.

— რვა მარტი გვეუბნება, რომ მშრომელი ქალი ყველაფერში წინ უნდა იდგეს, უნდა განთავისუფლდეს ძველი ოჯახის ადათებისგან, უნდა ისწავლოს, შექმნას კომუნისტური ცხოვრება, მამაკაცთან ერთად ისიც უნდა იქნეს არჩეული საბასუხისმგებლო თანამდებობაზე; მას შეუძლია ეს მოითხოვოს თამამად, რადგან მანაც დიდი წვლილი შეიტანა რევოლუციაში, იბრძოდა თავისუფლებისათვის; მა-

ნაც განიცადა მთელი სისასტიკე: ძველი მთავრობის წინააღმდეგ შეტევის დროს ციხეში ამწყვდევდნენ, სახრჩობელაზე აყავდათ...

ჩვენი ქვეყანა გადასულია სოციალისტური ცხოვრების ლიანდაგზე, და ქალიც უნდა მართავდეს ამ წინსვლის საქმეს...

ახლა ჩვენი ინდუსტრიალური მრეწველობა და მით უფრო კოლექტიურ მეურნეობაზე გადასული სოფელი მოითხოვს, რომ მშრომელი ქალი იყოს წინა რიგებში...

აი რას მოითხოვს დღევანდელი რვა მარტი მშრომელ ქალთაგან... გაუმარჯოს კომუნარ ქალებს! — დაათვა მწყვალამ.

— გაუმარჯოს! — იგრილა კრებამ.

— ვაშა ჩვენს პატარა ტრიბუნს!.. ამის შეძახება იყო, და ამხანაგებმა ხელში აიტაცეს მწყვალა.

სეზმან.

გიორგი ჟვინთელი

ოცდაათი წელი შესრულდა მას შემდეგ, რაც ჩვენი მწერალი გიორგი წერეთელი გარდაიცვალა. გიორგი წერეთელი მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრის მოღვაწეა; მისი სამოქმედო ასპარეზი მრავალმხრივია: გიორგი წერეთელი ჟურნალისტი, საზოგადო მოღვაწე და მწერალი. მისი რომანები და მოთხრობები დღესაც დიდის ხალისით იკითხება.

გიორგი წერეთელი სასტიკად კიცხავდა თავის მოთხრობებსა და რომანებში თავად აზნაურობის უადგილო კულაბზივობას; მისი „მგზავრის წერილები“ ამ მხრივ იშვიათი ნაწარმოებია, ცოცხალი ენით დაწერილი, რასაც გაურბოდენ მაშინდელი ცნობილი მწერლები.

გიორგი წერეთლის უდიდესი დამსახურება იმაში მდგომარეობს, რომ მან პირველმა იგრძნო რკინის გზის მოახლოვებითა და ვაჭრობა-აღებშიცემობის ნიადაგზე ახალი ცხოვრების, ახალი ძალების გამოყვანის აუცილებლობა. ბახვა ფულაევა, გიორგი პეტროვიჩები—მაშინდელი დროის მოწინავე ხალხია.

ცხოვრებამ გაამართლა გიორგი წერეთლის შეხედულება. კულაბზიკა თავდა-აზნაურები ისტორიის არქივს რახანია ჩაბარდენ, ხოლო ბახვა ფულაევამ, თავის დრო-

ზე მოწინავე ძალამ, თავისუფლად კვირდრე წარმოშვა ისტორიის კვლევის სულ სხვა ძალები განაგებენ ჩვენს ცხოვრებას, რომლის მოსამზადებელი მუშაობის ხანაში ბახვა ფულაევებმა განსაზღვრული დადებითი როლი ითამაშეს.

გიორგი წერეთელი, როგორც ვთქვით, მწერალიც იყო და საზო-

გადო მოღვაწეც, მაშინდელი პოლიტიკური მიმართულებების ერთ-ერთი მემარცხენე წარმომადგენელი. გიორგი წერეთელი „მესამე დასის“ (შემდეგ სოციალ-დემოკრატები) აქტიური მუშაკი იყო და ხელმძღვანელი, ამიტომ მისი სამწერლო საქმიანობა ნაწილობრივ გადაჯაჭვული იგი მის საზოგადოებრივი ხასიათის მოღვაწეობასთან; ამიტომ იყო, რომ მისი რომანი

„გულქან“ მაშინდელმა ცენზურამ არასასურველ ნაწარმოებად მიიჩნია და მისი დაბეჭდვის ნება არ დართო.

გიორგი წერეთელი გარდაიცვალა მეცხრამეტე საუკუნისა და მეოცე საუკუნის მიჯნაზე—1900 წ. დიდია გიორგი წერეთლის დამსახურება, განსაკუთრებით სამწერლო ასპარეზზე. მისი „პირველი ნაბიჯი“, „მგზავრის წერილები“ და „გულქან“ დღესაც არ დაკარგავს თავის ძვირფას ღირებულებას მკითხველის თვალში.

მიგავალ წამთარს

აწ, სამთარო, რადას კვიწამ,
ტევილად გვითოვ დობლობ-სერებს;
ამითი ვერ შეკვამინებ
ასხლგასრდა ზიონერებს.

რომა ფიქრობ, ის აღარ ხარ,
დაგელია ღონე, ძალა;
იანვარი რომ გავიდა,
შენც დღეები დაგეთვალა.

და მაინც შენს ჭირსლს და ეინვებს
მიშით სულ არ ვუმსეროდით;
ვკუნდობდით ვსრიალობდით.
ვცურავდით და მკვირცხლად, ვსტოდით

აი ასლაც, თუმც ავსნეობ,
ჩვენ კი სხეს მთლად ვიადლებთ
და მოგროვილ ძველ თუნუქებს
კლასში მივთაროკიადლებთ.

არსად ვტოვებთ, სულ ვავროვებთ
ჩერებს, ქაღალდებს და ჯღან-ჯღუნებს,
ნამტურევ თუჯსა, რკინეულსა
დღეს ბევრისგან დასაწუნებს.

ვიცი, შენ არ გაგკება
ამხაირი ჩვენი ქცევა:
ძველს რომ გადავასალისებთ,
ისევ ასლად გადაქცევა.

წა და რად უნდა დაიკარგოს
ის, რაც გამოსადგეია;
ასე ვსჯით და ასეც ვფიქრობთ
მე და ამხანაგი ვია.

ვევლა უნდა გავისჯათ,
უნდა დაუდოთ ერთი წესი:
რამდენიც მტრს შევავროვებთ, —
მით კარგი და უკეთესი.

დიდი მნიშვნელობის ორი თარიღი

1917 წლის 12 მარტს დაემსო თვითმპერობელი მეფის ტახტი, მოსდა თებერვლის რევოლუცია, **მაგრამ ეს რევოლუცია ბურჟუაზიული გამოდგა.**

მართალია, მეფის ტახტი დაემსო, მაგრამ მუშათა კლასის ბუტანელი ცხოვრება ოდნავაც არ შეცვლილა, ზირიქით, გაუარესდა კიდევ. ახალი მთავრობის სათავეში მოექცენ მუშათა კლასის დაუძინებელი ძტრები — ბურჟუაზია და მათი ლაქია მენშევიკები. მათ ბატონობასაც ძაღვ მოვლა ბოლო, და ოქტომბრის რევოლუციამ ძაღვა-უფლება საბჭოებს გადასცა; სახელმწიფო მართველობის სათავეში მოექცა მუშათა კლასი.

ამიერკავკასიაში ორი-სამი წლის დაგვიანებით მოაღწია ოქტომბერმა; ახერბაიჯანსა, სომხეთსა და საქართველოში დაგვიანებით დაძუარდა საბჭოთა ხელისუფლება, მაგრამ ცაღვე რე ზუბლიკათა საერთო ინტერესები ჯერ კიდევ არ იყო გაერთიანებული სახესებით ერთი ინტერნაციონალური დროშის ქვეშ.

1922 წლის 12 მარტს ამიერკავკასიის მშრომელების სუტვილით ჩაეყარა საფუძველი ამიერკავკასიის ფედერაციას და ამიერიდან ფედერაციაში შეძავალი რესუბლიკების ინტერესები ერთმანეთს საბოლოოდ დაუკავშირდა; მოისწო მენშევიკების, დაშნაკელებისა და მუსავატელების მეოხებით გაღვივებული ეროვნული მუღლი, მშრომელი მოსასლეობა და განსაკუთრებით მისი მოძავალი თაობა მჭიდროდ დაუკავშირდა ერთმანეთს. მუშები შეაკავშირა ფაბრიკა-ქარხნებმ ერთ ინტერნაციონალურ დროშის ქვეშ.

გაუმარჯოს ა/კავკასიის მშრომელების მუშ კავშირს!

საქართველოს
კომუნისტური პარტია

პ ა ტ ა რ ა

კ ო მ უ ნ ა რ ი

(სურათი პარიზის კომუნართა ბრძოლიდან)

(სცენა წარმოადგენს ეზოს, გვერდით პატარა ლამაზი ბაღი, ლობე, იქით გზა. ბაღში ფიქრებგართული ზის ბერტა, ქმრისა და შვილის მოლოდინში მოწყენილი. შემოდის ჯორჯის მეგობარი ჟან, 10 წლისა).

ჟან: რამ დაგაღონა, დეიღ ბერტა?
ქორეკი მოვიდა?

ბერტა: მამასთან არი!

ვინ იცის, ახლა ბარეკადებზე
იქნებ ორივე აგდია მკვდარი!

ჟან: მაგას რათ ამბობ? ახლა მიაშბეს,
რომ იმარჯვებენ კომუნარები;
თავკამოდებით შედგრად იბრძვიან,
დაიმორჩილეს სუძთლად ჯარები.
ქორესედაც მითხრეს, შენს ბიჭეკოზე,
ეშველებოდა ბრძოლაში მამას,—
სუჟეკლა აქებს ამ ჩემს ამხანაგს,
მას უწოდებენ კულადს და მამაცს!

ბერტა: თუ კი ცოცხალი აღარ არიან,
რად მინდა მათი მე მამაცობა!
(აღგება, მივა ჟანთან, თვალეში ჩააშტერდება)

იქნება იცი, არ მეუბნები...

დაფარვა არის ცუდი კაცობა.

ჟან:

დეიდა ბერტა, ვიცი, რომ ქორეი

ცოცხალი არის და უკნებელი!..

უფიქრობ, საცაა მოვა კიდევცა,

მეც მოუთმენლად იმას მოველი!

(ამ დროს შორიდან მოისმის სასულე
 ორკესტრის შესრულებით „მარსელიეზა“)

კესმის, დეიდა, „მარსელიეზა“

(აღფრთოვანებით)

რანტივად ატკობს ეურთა სმენას!

გამსინარულდი, დეიდა ბერტა...

(ავუნტრუმდება, მივარდება ბერტას,
 შეატრიალ-შემოატრიალებს, აათამაშებს)

მივეცეთ სეიმს, აღმაფრენას!

საცაა მოვლენ კიდევც თქვენები!

(მუსიკის ხმა თანდათან ახლოვდება. მუსიკა
 გაივლის ბალთან გზაზე; უკან მისდევენ
 მწყობრად მუშები წითელი დროშებით,
 მათში არიან პატარა ბავშვებიც)

მაშინ სომ მენც გამსინარულდები!

(ტაშს უკრავს მუშებს)

ვაშა მუშებს და კომუნარებსა.

ვაშა იშათ, ვინც გატკანარებსა!

(ტაშს უკრავს მუშებს. მუსიკა გაივლის,
 მუშები გაივლიან, სულ ბოლოს გამოჩნდება
 ქორეი, გადმოხტება ღობეზე და შურდულივით
 დედისკენ გაეჭანება, ჩაეკრება გულში)

ჟან:

როგორ ეტეობა, გულადი არი

ქორეი, ჩემი ძმა და მეგობარი!

(ქორეი ახლა ეანს გადაეხვევა)

ბერტა:

აბა, კვიამბე, სომ გაიმარჯვეთ?!

ქორე:

დიას, დედიკო, მტერს მოვერიეთ

და ამოდენა სღვასავით ჯარი
 კომუნარებმა მოვიგერიეთ!

(მამაკურად, დინჯად)

იყო ერთი დრო, როდესაც საქმე
 ჩვენებს ეკონათ სულ წაგებულდი.
 მაგრამ გამხსნევდენ კომუნარები,
 კატანჯულები და წამებულდი.

და მოიერიბეს ძალი და ღონე,
 ეპვეთენ მტერსა, ჩასცეს ლახვარი,
 სოკობ დაიჭრა, სოკიც კი მოკვდა,
 დადგა ქუჩებში სისხლისა ღვარი...
 და გამარჯვება მანაც ჩვენ დაგვრჩა!

ბერტა: მამიკო, შეილო? შენი მამიკო!?

ორე: (ჩაფიქრდება) მამიკო? მამა!?!.. ის ვერ გადარჩა,
 ტყვიამ განგმირა მამა, დედიკო!

(ბერტას გული შეუწუხდება, სკამზე ჩაიკეცება.)

ჟან და ეორეი ცდილობენ მოაბრუნონ)

დედიკო, დედა, ნუ გეშინია (ჩასძახებს)

რომ გავიმარჯვოთ, ესეც დიდია!..

საქმე კეთდება გასახარები,

გაკვიძლებიან კომუნარები!

არ დაგვტოვებენ შე და შენ ობლად,

რომ სამათხოვროდ ვიპროთ სოფლად!

მამამ გმირულად თავისი თავი

შესწირა ხალხის თავისუფლებას!

ვაშა მის სახელს და გმირულ ნებას!

მამ გაუმარჯოს ხალხის უფლებას!

(ბერტა თანდათან გონს მოვა, ამოიღებს

ცხვირსახოცს, ცრემლებს იწმენდს, ჩუმად

ქვითინებს)

ეორე და ჟან (ხალხისკენ) ვაშა, ვაშა თავდადებულ

საფრანკეთის კომუნარებს!

ვაშა იშოთ, ვინც ჩაგრულებს
 დაისწის და გაახარებს!
 ვინც ხალხის მტერს, ჭუშის მხაგერებს
 ჩასწისლაუს და ჩააძწარებს
 და ხალხს შუებას მიანიჭებს,—
 ვაშა, ვაშა კომუნარებს!

ლადო გეგეჭკორი

ჩვენ პიონერებს

მოგიწოდებთ, რომ ერთმანეთს
 გაუწოდოთ ხელი,
 დაეხმაროთ სახელმწიფოს,
 გაუმაგროთ წელი!..

მე არ მინდა, რომ ჩამორჩეს
 ჩვენი კოლექტივი,
 სოციალისტურ შეჯიბრში
 არ იყოს აქტივი!..

პიონერებო! თქვენა გთხოვთ
 მოაგროვოთ რკინა,
 რომ საბჭოთა მრეწველობა
 წაიყვანოთ წინა!..

არ დაგვკირდეს მანქანების
 სხვისგან გამოწერა,
 სამისო ქარხნებიც ხომ
 უნდა გვკონდეს ჩვენა!..

მე-22 შრომის სკოლასთან არსებულ ნ.პ.
 კოლექტივის პიონერი ა. ქერეჭაშვილი

დედამიწის ზურგზე ყოველი არსება იბრძვის არსებობისათვის. მუდამ სწარმოებს ეს ბრძოლა, და გამარჯვება ყოველთვის ძლიერს, მოხერხებულს და ამტანს ხვდება წილად.

დედამიწის ყოველ კუთხეში ვხედავთ ჩვენ ამ ბრძოლას. ახალგაზრდა მცენარეები იბრძვიან ერთი გოჯი მიწისათვის, ერთი ბეწო ჰაერისთვის აღრჩობენ ერთმანეთს და თითოეული მათგანი ცდილობს დასჯაბნოს მეზობელი, რომ თვითონ უფრო თავისუფლად განვითარდეს.

ცხოველთა სამეფოში ეს ბრძოლა ბევრად უფრო თვალსაჩინოა: ზოგისუსტ ცხოველებზე ნადირობს საკმლის საშოვნელად, ზოგი საძოვრისათვის იბრძვის და ყველანი ზრუნავენ თავდაცვისათვის, რადგან თითოეულ მათგანს ბევრი ჰყავს მტერი.

ამ მუდმივ ბრძოლაში გამარჯვების მოსაპოვებლად მთავარია საკმლის შოვნა და თავდაცვა, და ამისათვის ცხოველებს მრავალგვარი იარაღი აქვთ: რქები, ეშვები,

ბრქყალები, ბასრი კბილები. პირველყოფილი ადამიანი ძალიან ცუდ მდგომარეობაში იყო ასეთი ბრძოლის წილად. ადამიანს ხომ არც რქები აქვს, არც ეშვები და არც ბრქყალები!

ს ე ლ ა ა ი

სამაგიეროდ ერთი უპირატესობა ჰქონდა ადამიანს იმთავითვე — ეს იყო მისი გონება. ადამიანი აკვირდებოდა ბუნებას და ცხოველებისაგან სწავლობდა ბრძოლას.

იგი აკეთებდა ქვისაგან ან რქისაგან ეშვების, ბრქყალების ან რქების მოყვანილობის იარაღს, რადგან ხედავდა, თუ რა ხელსაყრელია ცხოველებისათვის ბრძოლის ასეთი საშუალებანი. პირველყოფილი ადამიანის იარაღი მართლაც სპილოს, სელაპის ან ტახის ეშვის მოყვანილობისა იყო, ან კიდევ დათვის კბილებს ან ხარის რქებს ჰგავდა. ადამიანმა მხოლოდ ტარი დაუმატა,

ა ნ ტ ი ლ ა ა

რომ შესაძლო ყოფილიყო ამ იარაღის ხელში დაჭერა და ხმარება. თონის ქედვა როცა ისწავლა ადამიანმა, გააუმჯობესა იარაღი: შუბი, ხანჯალი, ისარი და სხვ.

ადამიანის და მძოვნელი ცხოველების წინა კბილები ე. წ. მჭრელი კბილებია, და ადამიანიც ამ კბილების მოყვანილობას ჰბაძავდა, როცა თხელპირა ქვებისაგან აკეთებდა მჭრელ იარაღს ან სკედელა ლითონისაგან ბასრ ხმლებს და დანებს.

თევზხერხამ მისცა ადამიანს იარაღის გაუმჯობესების მაგალითი. ამ თევზის თავი წინაა წაგრძელებული და ძვლოვანი მორჩით თავდება, რომელსაც ორივე მხრივ ნაპირებზე ბასრი კბილები აქვს ხერხსავით ჩასხმული. იერიშის დროს იგი მტრის სხეულს ხევს, გლეჯს და ეს ბევრად უფრო მტკივნეულია და სახიფათო, ვიდრე ბასრი იარაღით მიღებული ჭრილობა. კიბოს და მწერების ყბებიც აგრეთვე დაკბილულია და მათი ნაკბენიც ნეტად მწარეა.

ადამიანმა ისარგებლა ამ მაგალითებით თავისი იარაღის გასაუმჯობესებლად, და დღესაც კი გერმანიის ჯარს ხშირად აქვს დაკბი-

ხმალთევზა.

ლული ხიშტები, რომლებიც გლეჯენ სხეულს.

მაგრამ დანის, ხმლის, ხიშტის და მსგავსი იარაღის სახმარებლად საჭიროა პირისპირ შეხვდე მტერს, ეს კი ხშირად საშიშია, მით უმეტეს, თუ მტერი შენზე ძლიერია. ცხოველებზე დაკვირვებით ადამიანმა ნახა საშუალება ისე ენადირნა, რომ პირისპირ აღარ შეხვედროდა მტერს.

ცხოველთა შორის ჩვენ ვხვდებით, მაგ. ზონდის კუნძულებთან მცხოვრებ ერთგვარ თევზს, რომელიც წყალზე მჯდომი მწერის დანახვისთანავე მძლავრად გამოსტყორცნის წყალს პირიდან. ეს წყლის შეხფი ასწვდება მწერს და ჩამოაგდებს მას წყალში. ამერიკაში მცხოვრებ მყრალ-მყრალას სწორედ იმიტომ ჰქვია ასეთი სახელი, რომ ცუდსუნიანი სითხის შემხფებით აბრუებს მტერს და იხსნის მისგან თავს. და მაიმუნებიც ხომ ხშირად ქვებს ან ტოტებს ესვრიან მტერს!

თევზხერხა.

ნ ა რ ვ ა ლ ი.

ადამიანმა მათგან ისწავლა შუბის, ისრის და ქვების სროლა; ხელჩართულ ბრძოლას ასეთი საშუალება სჯობდა, მაგრამ მაინც ძალიან სუსტი იარაღი იყო, და ადამიანმაც თანდათანობით გააუმჯობესა იგი, მოიგონა შურდული, რომელიც საშუალებას აძლევდა ბევრად უფრო შორს და ძლიერ გაესროლა კენჭი. ისრების სასროლად შვილდი გააკეთა. აქედან ადამიანი კატაპულტამდე მივიდა — დიდი ქვების სასროლ იარაღამდე, რომელსაც ხმარობდნენ უწინ საომრად, ალყის დროს. მტრის სიმაგრეების სანგრევი სპეციალური მანქანების აზრი ადამიანს ხა-

რისა და ცხვრის რჩოლამ და ცხვრის წიხლებმა მისცა.

ყველა ამ იარაღის ხმარება და გამოყენება ადამიანმა ცხოველებისაგან ისწავლა და მარტო ამ იარაღების კი არა! აქ მხოლოდ თავდასხმის იარაღები განვიხილეთ, ადამიანმა კი ბევრი თავდასაცავი იარაღიც გააკეთა ცხოველების მაგალითით. ცხოველებს ეს იარაღი მრავალგვარი აქვთ. ასე რომ არ ყოფილიყო, ხომ დიდი ხანია ამოწყდებოდნენ ის ცხოველები, რომ-

ც ხ რ ა ჟ ე ბ ა.

ლებსაც თავს ესხმიან მათზე ძლიერნი. სინამდვილეში კი ჩვენ ვხედავთ, რომ ეს ასე არ არის.

მწვანე ოქრო

როგორც ჩვეულებრივ, კოლექტივის კრებების დღეებში, ახლაც, ამ ყრილობაზე, პიონერთა ოთახი ახმაურდა სიცილ-ხარხარით, ყიჟინით და ყვირილით.

— ეი, ბიჭებო! ჩუმად! კიმი მოვიდა! — დაიძახა ერთმა ახალშემოსულმა პიონერმა.

— უუჰჰ! რა საინტერესო მოთხრობა-ბაასი დავამზადე თქვენთვის დღეს, ყმაწვილებო, — სთქვა კიმა, — „მწვანე ოქროს“ შესახებ. აბა, ვინ იცის, თუ რა არის „მწვანე ოქრო“?

ბავშვები დაფიქრდნენ. ზოგი ამბობდა, რომ მწვანე ოქრო — წყა-

ლია; ზოგი — ბალახიაო; ბევრმა განაცხადა ამისთანა ოქრო არ არსებობსო.

— აი როგორ გეტყობათ, რომ გაზეთებს ცოტას კითხულობთ! „მწვანე ოქრო“ ტყეა, — უთხრა კიმმა ბავშვებს.

— და ამ „მწვანე ოქროზე“ — ტყეზე — მინდა გესაუბროთ; სმენა იყოს და გაგონება! — ჩვენი კავშირი ყველაზე მდიდარია „მწვანე ოქროთი“ მთელ დედამიწის ზურგზე. ყოველწლიურად ათასობით ხის მჭრელები არღვევენ უდაბური ტყეების სიჩუმეს თავისი ცულების რაკუნით. მოჭრილ ხეებს აჭრიან შტოებს, სწმენდენ და მიეზიდებიან სატივო ადგილებზე — მდინარეებზე. ნაწილი მოჭრილი ტყისა ხმარდება ჩვენი მხარის შინაურ მოთხოვნილებას, ე. ი. სახლების, ქარხნების, ფაბრიკების და სხვა საჭიროებას, დანარჩენ ნაწილს ვყიდით სხვადასხვა ქვეყნებში, სადაც ხე-ტყე ცოტა აქვთ, რაშიც ჩვენ გვაძლევენ საფასურს — ოქროს, ოქრო კი ხმარდება ახალ მანქანებს, ტრაქტორებს, ავტომობილებს და სხვა მრავალ საჭირო ნივთს.

რაც უფრო ჩქარა და უფრო მეტი იქნება დამზადებული და გატანილი (გაყიდული) ხე-ტყე, მით უფრო მეტსა და უკეთეს მანქანებს შევიძენთ და მით უფრო ჩქარა შევასრულებთ ხუთწლიან გეგმას. — აი, ერთი რამ არ მესმის, — შეაწყვეტინა ლაპარაკი კიმს ერთმა პიონერმა, — ხან გვეუბნებიან და სწერენ ჟურნალ-გაზეთებში „უფრ-

თხილდი ტყესო“, ხან „მწვანე ოქრო“ და აფუჭებენ მას.

— ეს ძალიან ადვილი საქმეა, — მიუჯო კიმმა — ტყე იყოფა ნაწილებად; ერთ ნაწილს სჭრიან, შემდეგ ისევ აშენებენ და სანამ სხვა ნაწილებს მოსჭრიან, მოჭრილი ნაწილები უკვე იზრდება. ჩვენ კი, მოწაფეები და პიონერები, უმეტესად ვრგავთ ხეებს ჩვენი სკოლის გარშემო და ცალიერ ადგილებზე ან ისეთ ალაგას, სადაც ტყე სულ არ არის.

„უფრთხილდი ტყეს“ ეხება იმათ, ვინც ტყუილად აფუჭებს ხეებს. მთავარ ყურადღებას საბჭოთა ხელისუფლება აქცევს ჩრდილოეთ მხარეს, რომელიც ითვლება „მწვანე ოქროთი“ ყველაზე მდიდარ მხარედ. ამავე დროს ეს ჩრდილოეთი მხარე არის ყველაზე უფრო ჩამორჩენილი, უკულტურო და უგზო-უკვლო მხარე. დიდი ხანი არ არის, რაც მოსკოვიდან გაგზავნეს ხუთასი კომკავშირელი ამ მხარის წინ წასაწვეად და დიდი ხნის ძილისაგან გამოსაფხიზლებლად. — მე ვიძლევდი წინადადებას, რომ ჩვენმა კოლექტივმა რამე დახმარება აღმოუჩინოს იმ კომკავშირელებს, რომელნიც წავიდნენ ჩრდილოეთ მხარეში სამუშაოდ, — განაცხადა პატარა პიონერ-ქალმა.

— ბიჭებო, მოდით, გავუგზავნოთ ჩვენი ხუთი რადიომიმღები, — დაუმატა კიმმა.

ვა-შ-შ-შ-ა! კიმ! ვა შ-შ-შ-ა! ვა-შ-შ-შ-ა! — ერთხმად იგრილა მრავალრიცხოვანმა ყრილობამ.

როდესაც ამ სურათებს დახედვით, მიხედვით, როგორ უნდა გაკეთდეს კაკლის ნაქუქებისაგან ქათმები და წიწილები.

ფრთები უნდა გაუკეთოთ კაკლის ნახევარი ნაქუქისაგან და მიაწებოთ ტანზე ცვილით ან საღურგლო წებოთი, ანდა ორივე ფრთები გახვრიტოთ, გაუყაროთ ჯერ ერთში კანაფი, შემდეგ კანაფი გაატაროთ ფრინველის ტანში და მეორე ფრთაში, ორივე

წიწილები

მხარეს კანაფს კვანძი უნდა გამოუსკნათ, რომ არ გამოსძვრეს. ფეხები ფრინველებს ჩხირებისაგან უნდა გაუკეთოთ და დააყენოთ რგვლად გამოქრილ ფირფიტაზე.

თავი შეიძლება გამოძვროთ ცვილისაგან ან თიხისაგან; სავარცხელი და კუდი ფერადი ქაღალდისაგან ან რამე ნაჭრისაგან გამოსქვრით და მიაწებეთ წებოთი. თვალები დაუხატეთ მელნით.

მამალი და მამალი

ჩიტები ფანჯარაზე
სხედან. სადღაა კატა,
რომელსაც უნდა ჩიტის
დაჭერა?

საქართველო
1930 წლის
11 თვე

„მ ა ტ მ ა გ ე რ ი ს“

წითელი ხეივანი მოედანების უფასო დამატებებზე

1. „გეოგრაფია“ (ფეოდალურებისა და წიგნი)

2. ვინც ხუთ ცალ „ოქტომბრის“ გამოცემის მიხედვით

წითელი—მედიის ცალი „ოქტომბრის“

